

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος</i>	13
<i>Εισαγωγή</i>	17
<i>Προοίμιο</i>	25

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ (FAKE NEWS): ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ ΨΕΥΔΕΠΙΓΡΑΦΩΝ/ΑΠΟΜΙΜΗΤΙΚΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

1.1. Ιστορικά προλεγόμενα	34
1.2. Η παραποιημένη είδηση και τα χαρακτηριστικά της	36
1.3. Ψευδεπίγραφες ειδήσεις I: Οι ψευδείς ειδήσεις	42
1.4. Ψευδεπίγραφες ειδήσεις II: Οι παραποιημένες ειδήσεις	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

2.1. Η δομή των παραποιημένων ειδήσεων	51
2.1.1. Πώς συντελείται η ψευδοποίηση στις παραποιημένες ειδήσεις	54
2.1.2. Τι άποψη έχει το κοινό για τα γεγονότα που προβάλλονται παραποιημένα στις ειδήσεις	64
2.1.3. Πώς βλέπει το κοινό τις παραποιημένες ειδήσεις	72

2.2. Παραπονημένες ειδήσεις: Στερεότυπα και προκαταλήψεις με τη μορφή ειδήσεων	94
2.2.1. Πώς συνδέονται τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις με τις παραπονημένες ειδήσεις	95
2.2.2. Οι παραπονημένες ειδήσεις ως προβολή στερεοτύπων και προκαταλήψεων.	107
2.2.3. Παραπονημένες ειδήσεις, στερεότυπα και προκαταλήψεις - Τρία παραδείγματα	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ ΩΣ ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

3.1. Ειδήσεις και πραγματικότητα	124
3.1.1. Μοντέλα κάλυψης των γεγονότων.	128
3.1.2. Από την επιστημολογία των ειδήσεων στις παραπονημένες ειδήσεις.	137
3.2. Ειδήσεις και γεγονότα	146
3.2.1. Περί των γεγονότων και της δημοσιογραφικής τους προσέγγισης	148
3.2.2. Τρεις κατηγορίες γεγονότων στις ειδήσεις	154
3.3. Η παραποίηση των γεγονότων στις ειδήσεις.	167

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

4.1. Περί της έννοιας «τρόπος επικοινωνίας».	185
4.2. Παραπονημένες ειδήσεις και νέα Μέσα	191
4.2.1. Ο ρόλος των δομικών χαρακτηριστικών του Μέσου	191
4.2.2. Πόσο φταίει τι διαδικτυο;.	198
4.2.3. Η δομική σχέση παραπονημένων ειδήσεων και διαδικτύου	211

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ, ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΔΟΜΗ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

5.1. Η μεταβολή του ερμηνευτικού πλαισίου των ειδήσεων	220
5.1.1. Από τις ταξικές στις οριζόντιες (πολιτισμικές) ιδεολογίες	223
5.1.2. Από τις ιδεολογικές στις μη ιδεολογικές ερμηνείες των γεγονότων στα Μέσα - Η «πολιτισμοποίηση της ιδεολογίας»	232
<i>Το πρώτο βήμα: Από την καταναλωτική ιδεολογία στον ιδεολογικό και τον ιδεατικό εκλεκτικισμό. . . . .</i>	236
<i>Το δεύτερο βήμα: Η παγκοσμιοποίηση ως παράγοντας ενίσχυσης του ιδεατικού εκλεκτικισμού . . . . .</i>	243
5.2. Η νέα αφηγηματική δομή και οι παραποιημένες ειδήσεις ..	250
5.2.1. Τεκμηρίωση και μυθοπλασία γενικά.	251
5.2.2. Από τις ειδήσεις στη μυθοπλασία και από εκεί στις παραποιημένες ειδήσεις.	257

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

6.1. Η ειδησεοποίηση της πολιτικής προπαγάνδας.	262
6.1.1. Η έννοια «προπαγάνδα» και τα ΜΜΕ.	263
6.1.2. Η εξέλιξη της προπαγανδιστικής χρήσης των ειδήσεων	273
6.2. Πολιτική πόλωση και παραποιημένες ειδήσεις	288
6.2.1. Κοινωνίες σε κρίση: Πολιτική πόλωση με ασαφή ιδεολογική ταυτότητα	289
6.2.2. Η πολιτική πόλωση στα παλιά και, ιδιαίτερα, στα νέα Μέσα	292
6.2.3. Από την πολιτική πόλωση στις παραποιημένες ειδήσεις	296
6.3. Από τη λογική του νεοφιλελευθερισμού στη δικτατορία των κλικ	302
6.4. Από την αμφιβολία για τον κόσμο στο παράδοξο της ειδησεοποιημένης προπαγάνδας - και αντίστροφα	310

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

7.1. Τυπολογίες παραποιοημένων ειδήσεων	320
7.1.1. Ανεπτυγμένη τυπολογία των παραποιοημένων ειδήσεων. .	325
7.2. Είδη και μορφές παραποιοητικής ψευδοποίησης	
των πραγματολογικών γεγονότων	326
7.2.1. Παραποίηση των πραγματολογικών γεγονότων στον πραγματικό κόσμο.	327
7.2.2. Παραποίηση των πραγματολογικών γεγονότων κατά τη ρηματική (ανα)συγκρότησή τους στις ειδήσεις.	333
<i>Παραποίηση της δράσης. . . . .</i>	335
<i>Παραποίηση των δρώντων . . . . .</i>	341
<i>Ετεροχρονισμένες ειδήσεις. . . . .</i>	346
<i>Ετεροτοπισμένες ειδήσεις . . . . .</i>	356
7.2.3. Παραποίηση του σκηνικού/χώρου του γεγονότος	361
7.2.4. Παραποίηση των συστημικών γεγονότων	366
<i>Παραποίηση των συστημικών γεγονότων στον πραγματικό κόσμο . . . . .</i>	367
<i>Παραποίηση των συστημικών γεγονότων κατά τη ρηματική (ανα)συγκρότησή τους. . . . .</i>	372
7.2.5. Η παραποιοητική ψευδοποίηση των ιδεατικών γεγονότων (νεωτερικού ερμηνευτικού πλαισίου).	376
7.2.6. Μεταφυσική έναντι ιδεατικού, ιδεολογικού - κοσμικού ερμηνευτικού πλαισίου.	377
<i>Παραποίηση των ιδεατικών γεγονότων στον πραγματικό κόσμο . . . . .</i>	378
<i>Παραποίηση των ιδεατικών γεγονότων κατά τη ρηματική (ανα)συγκρότησή τους . . . . .</i>	380
<i>Ψευδο-επιστημονικές ειδήσεις. . . . .</i>	384
7.2.7. Αισθητικές-σημειωτικές μορφές παραποιοητικής ψευδοποίησης των ειδήσεων	396

<i>Κωμικές παραποιημένες ειδήσεις</i>	396
<i>Δραματικές (τραγικές) παραποιημένες ειδήσεις</i>	400
<i>Δημοσιογραφική παρομοίωση – Σαν να έχει γίνει</i>	403
<i>Εικονιστικές παραποιήσεις/Προοπτική - χώρος - γωνία λήψης</i>	410
<i>Βιντεο-ρεαλιστικές παραποιημένες ειδήσεις (deep fake news)</i>	412
<i>Ηχητικά παραποιημένες ειδήσεις</i>	416
7.2.8. <i>Παραποιημένες ειδήσεις κατά σημασιολογική κατηγορία</i>	418
<i>Καταδηλωτικές παραποιημένες ειδήσεις</i>	418
<i>Συμπαραδηλωτικές παραποιημένες ειδήσεις</i>	420
7.2.9. <i>Πηγή της ψευδοποίησης στις παραποιημένες ειδήσεις</i>	422
<i>Παραποιημένες ειδήσεις που δημιουργούν οι δημοσιογραφικές πηγές</i>	423
<i>Παραποιημένες ειδήσεις που δημιουργούν τα Μέσα/δημοσιογράφοι</i>	426
<i>Παραποιημένες ειδήσεις εκ της συνεργασίας δημοσιογράφων με τις πηγές τους</i>	430
7.2.10. <i>Η θεματολογία των παραποιημένων ειδήσεων</i>	433

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	436
<i>Βιβλιογραφία</i>	445